

Františkovo slovo

č.152

Sytit se eucharistickým Ježíšem znamená s důvěrou se Mu svěřit

Adolescence není patologie

Svatí, svědkové a průvodci naděje

Bůh se zamiloval do naší nepatrnosti

Křesťan nepotřebuje horoskopy

Vyznání, pronásledování a modlitba jako základ apoštolského života

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Sytit se eucharistickým Ježíšem znamená s důvěrou se Mu svěřit

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V Itálii a v mnoha zemích je tato neděle slavností Těla a Krve Páně – někdy se užívá výrazu Boží Tělo, latinsky *Corpus Domini* nebo *Corpus Christi*. Každou neděli se církevní společenství semkne kolem eucharistie, svátosti ustanovené Ježíšem při Poslední večeři. Nicméně každý rok máme to potěšení z liturgické slavnosti tohoto ústředního tajemství víry, abychom tak dali plný výraz svému klanění se Kristu, jenž se dává jako pokrm a nápoj spásy.

Dnešní evangelium svatého Jana podává část promluvy o *chlebu života* (srov. 6, 51-58). Ježíš prohlašuje: „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. [...] Chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa! (v.51). Chce říci, že Ježíš Otec poslal na svět jako pokrm věčného života, a proto obětuje sám sebe, svoje tělo. Ježíš totiž na kříži daroval svoje tělo a prolil svoji krev. Ukřižovaný Syn člověka je pravý velikonoční Beránek, který vyvádí z otroctví hříchu a vede cestou do zaslíbené země. Eucharistie je svátost Jeho darovaného těla, kterým dává život světu. Kdo jí tento pokrm, zůstává v Ježíši a žije skrze Něho. Assimilovat Ježíše znamená být v Něm, stát se syny v Synu.

Ježíš se stejně jako k Emauzským učedníkům připojuje v eucharistii k nám, poutníkům dějin, aby v nás živil víru, naději a lásku, utěšoval nás ve zkouškách a byl nám oporou v nasazení za spravedlnost a pokoj. Tato solidární přítomnost Božího Syna existuje všude: ve městech i na vesnicích, na Severu i Jihu světa, v zemích s křesťanskou tradicí i v zemích, kde je evangelizace na začátku. A v eucharistii nabízí Sebe sama jako duchovní sílu, aby nám pomáhal uvádět do praxe svoje přikázání – milovat jako On miloval nás – vytvářením přívětivého společenství otevřeného potřebám všech, zejména těch nejslabších, chudých a strádajících lidí.

Sytit se eucharistickým Ježíšem také znamená s důvěrou se Mu svěřit a nechat se Jím vést. Jde o to přijmout Ježíše na místo vlastního „já“. Tímto způsobem nezištná láska, obdržená od Ježíše přijímáním eucharistie a působením Ducha svatého, živí lásku k Bohu a bratřím i sestrám, které denně cestou potkáváme. Živení Kristovým Tělem budeme se stávat stále více a konkrétněji Jeho mystickým Tělem. Připomíná nám to apoštol Pavel: „Kalich požehnání, který žehnáme – není to účast v Kristově krvi? Chléb, který lámeme – není to účast v Kristově těle? Protože je to jeden chléb, tvoříme jedno tělo, i když je nás mnoho, neboť všichni máme účast na jednom chlebě“ (1 Kor 10,16-17).

Promluvy

19.6.2017

Adolescence není patologie

Adolescence není patologie Promluva Petrova nástupce na kongresu římské diecéze, baz. sv. Jana na Lateránu Drazí bratři a sestry, dobrý večer! Děkuji za příležitost, že mohu zahájit tento diecézní kongres, na kterém se bude jednat o důležitém tématu života našich rodin: doprovázení rodičů při výchově dospívajících dětí.

Během těchto dnů se budete zamýšlet nad některými klíčovými argumenty, jež souvisejí s prostředím, ve kterých žijí naše rodiny (domov, škola, sociální sítě, mezigenerační vztahy, životní nejistota a osamocení rodin).

Rád bych se s vámi podělil o několik „předpokladů“, které nám při této reflexi mohou pomoci. Často si to neuvědomujeme, ale duch, ve kterém se nese reflexe, je stejně důležitý jako její obsah (dobrý sportovec ví, že rozehrátí je stejně důležité jako následný výkon). V tomto smyslu nám tedy tato konverzace má pomoci „se rozehrát“ a vy potom „bude podávat výkon“.

1. Římský dialekt

První vstupní klíč k tomuto tématu jsem nazval *romanesco*, tedy dialekt vlastní Římanům. Nezřídka upadáme do pokušení přemýšlet či reflektovat o věcech „obecně“, „abstraktně“. Přemýšlet o problémech, o situacích, o adolescentech... A tak, aniž bychom to postřehli, upadáme do nominalismu. Chtěli bychom obsáhnout všechno, ale nedobereme se ničeho. Vybízím vás dnes, abychom přemýšleli „v dialektu“. A k tomu je zapotřebí značného úsilí, protože se po nás chce, abychom přemýšleli o našich rodinách v kontextu velkoměsta, jakým je Řím. S veškerými jeho bohatstvími, příležitostmi, rozmanitostmi a zároveň s všemi jeho výzvami. Ne proto, abychom se uzamkli a ignorovali zbytek (stále jsme Italové), ale abychom přistupovali k reflexi, ba i k modlitbě se zdravým a podnětným realismem.

Život rodin a výchova adolescentů v tomto velkém městě vyžaduje jako základ zvláštní pozornost a nelze je brát na lehkou váhu. Není totiž jedno a totéž vychovávat nebo být rodinou v malé vesnici anebo ve velkoměstě. Neříkám, že je to lepší či horší. Je to zkrátka jiné. Komplexnost hlavního města nepřipouští reduktivní syntézy, ale spíše nás vybízí k polyedrickému (mnohostrannému) přemýšlení, poněvadž každá čtvrt a zóna má odezvu v diecézi, a ta se může v každém církevním společenství zviditelnit a stát hmatatelnou svým vlastním způsobem bytí.

Žijete napětími tohoto velkoměsta. Během mých různých pastoračních návštěv mi byly představeny některé vaše každodenní zkušenosti: vzdálenosti mezi domovem a pracovištěm (jejichž překonání zabere někdy až 2 hodiny); chybějící těsné rodinné vazby v důsledku stěhování se za práci nebo kvůli placení pronájmu; každý měsíc se žije stále do posledního „halěře“, protože životní rytmus je sám o sobě nákladný (na vesnici je to lepší); nezřídka chybí čas na seznámení se sousedy tam, kde žijeme; v mnoha případech zůstávají děti osamoceny... A tak bychom mohli pokračovat výčtem velkého množství situací, jež se dotýkají života našich rodin. Proto je třeba reflektovat a modlit se v římském dialektu s tvářemi konkrétních rodin a s myšlenkou na to, jak si v rámci této reality vzájemně pomáhat při formaci dětí. V našich společnostech a situacích je velkým iniciátorem a generátorem procesů Duch svatý. Je vodítkem transformačních a spasitelných dynamik. Nebojte se s Ním „chodit“ do svých čtvrtí a přemýšlet o tom, jak poskytovat podněty k doprovázení rodičům i dospívajícím.

2. Spojení

Spolu s výše řečeným se pozastavím nad dalším důležitým aspektem. Nynější situace vnáší ponenáhlu do našich životů a zvláště rodin pocit jakéhosi „vykořenění“. Mluví se o „tekuté společnosti“ – a je tomu tak – ale dnes bych rád v tomto kontextu poukázal na rostoucí fenomén *vykořeněné společnosti*. Lidé a rodiny ponenáhlu přicházejí o svoje vazby, ztrácí se živoucí tkanivo důležité k tomu, abychom vnímali, že patříme k sobě a spolu s druhými se podílíme na společném projektu. Je to zkušenost vědění, že „patříme“ druhým (v tom nejvznešenějším smyslu). Je důležité zohlednit toto klima vykořenění, protože ponenáhlu přechází do našich pohledů a zejména do života našich dětí. Vykořeněná kultura, vykořeněná rodina je rodina bez dějin, bez paměti, zkrátka bez kořenů. A chybějící-li kořeny, strhne nás jakýkoli poryv. Proto jednou z prvních věcí, na kterou jako rodiče, rodiny a pastýři musíme myslet, je krajina, kde zapouštět kořeny, navazovat vztahy, nacházet kořeny a dávat růst oné živoucí síti, která nám umožňuje cítit se „doma“. Zdálo by se, že dnes nám tento prostor dávají sociální sítě, jež umožňují spojení s druhými a také našim dětem umožňují tvořit skupinu. Problém však spočívá v tom, že nás tyto sítě svojí virtuálností ponechávají jakoby „ve vzduchu“ a jsou velice „prchavé“. Není pro člověka horšího odcizení než pocit, že nemá kořeny a nepatří nikomu.

Často žádáme od svých dětí přehnanou formaci v některých oblastech, které považujeme za důležité pro jejich budoucnost. Necháváme je učit spoustu věcí skýtajících „maximum“. Nepřikládáme však takovou důležitost tomu, aby poznali svoji zemi, svoje kořeny. Připravujeme je o poznání géniů a svatých, kteří nás zrodili. Víme, že máte laboratorium mezigeneračního dialogu, prostoru pro prarodiče. Víme, že se opakují, ale cítím to jako něco, k

čemu mne v srdci pobízí Duch svatý: aby naši mladí měli vize, uměli „snít“ a mohli směle a odvážně čelit budoucnosti, je nezbytné, aby naslouchali prorockým snům svých otců (srov. JI 3,2). Pokud chceme, aby naše děti byly formovány a připraveny pro zítřek, nedokáží to pouze tím, že se naučí jazykům (kupříkladu). Je nezbytné, aby se spojily a poznaly svoje kořeny. Jedině tak budou moci vzlétnout, jinak budou uchvázeni „vizemi“ jiných.

3. V pohybu

Dospívání je přechodná fáze života nejen pro vaše děti, ale pro celou rodinu, což vy dobře víte a žijete, a jako takové je třeba čelit jí v její globálnosti. Je to přemostující fáze a proto dospívající nejsou ani tady, ani tam, jsou na cestě, v přechodu. Nejsou děti (a nechtějí, aby se s nimi tak jednalo) a nejsou dospělí (ale chtějí, aby se s nimi tak jednalo, zejména pokud jde o výsady). Prožívají právě tuto tenzi, především v sobě a potom s těmi, kdo jsou kolem. [1] Stále hledají oporu, ptají se, o všem diskutují, dožadují se odpovědí. Procházejí různými duševními stavy a jejich rodiny s nimi. Dovoďte mi však poznamenat, že je to v životě vašich dětí drahocenný čas. Ano, i obtížný. Čas změn a nejistot. Fáze, která bezpochyby představuje také velká rizika. Avšak především je to čas růstu pro ně a pro celou rodinu. Dospívání není patologie a nemůžeme s ním nakládat jako by tomu tak bylo. Dítě, které prožívá svoje dospívání (jakkoli může být obtížné pro jeho rodiče), je dítětem s budoucností a nadějí. Často mi dělá starosti nyní předčasně „medicinální“ přístup k našim mladým. Zdá se, že všechno se vyřeší medicínsky nebo dozorováním všeho pomocí sloganu „využij svůj čas maximálně“, takže se někdy stane, že diář mladých je plnější než nějakých manažerů.

Proto znovu tvrdím: adolescence není patologie, kterou musíme potírat. Je součástí normálního, přirozeného životního růstu našeho potomstva. Kde je život, je pohyb. Kde je pohyb, tam jsou změny, hledání, nejistoty, je tam naděje, radost i úzkost, a zklamání. Zařazujeme správně svoje rozlišování do rámce předvídatelných životních procesů. Existují meze, jež je nezbytné znát, abychom nealarmovali, ale také nebyli ledabylí, nýbrž uměli provázet a pomáhat v růstu. Není všechno indiferentní, ani nemá stejnou důležitost. Proto je třeba rozlišovat, do jaké bitvy je třeba se pustit a do jaké nikoli. V tom je velice nápomocné naslouchat zkušeným párům, které, byť nám nikdy nedají recept, pomáhají svým svědectvím poznat tu či onu mez či rozsah jednání.

Naši adolescenti se snaží být a chtějí se – logicky – cítit protagonisty. Nemají vůbec rádi, když se jim poroučí anebo mají plnit „rozkazy“, které k nim přicházejí ze světa dospělých (dodržíjí pravidla hry svých vrstevníků). Usilují o vrstevnickou autonomii, která jim dává pocit, že si „poroučejí sami“. V tom mají dobrou příležitost zejména školy, farnosti a církevní hnutí, totiž podněcovat aktivitu, která je vystavuje zkoušce a umožní jim považovat se za protagonisty. Hledají různé „závratné“ zkušenosti, které jim dají zakusit, že žijí. Dejme jim je tedy! Stimulujme všechno, co jim pomůže proměnit jejich sny v plány, aby mohli pochopit, že veškerý potenciál, který mají, je mostem, přechodem k povolání (v tom nejširším a nejkrásnějším smyslu slova). Nabízejme jim obsáhlé cíle, velké výzvy a pomáhejme jim je uskutečnit a dosáhnout je. Nenechávejme je samotné. Klade před ně ještě větší výzvy než oni kladou nám. Nepřipusťme, aby jim tyto „závratné“ zkušenosti dávali ti, kteří ohrožují jejich život. Dejme jim je my.

K tomu je třeba vychovatelů schopných zasazovat se o růst mládeže. Je zapotřebí vychovatelů, kteří jsou podníceni láskou, s nadšením jim pomáhají, aby v nich rostl život Ducha svatého a tak nahlédli, že být křesťanem je krásné a je k tomu zapotřebí odvahy. K výchově dnešních adolescentů nemůžeme pokračovat aplikováním pouze školských modelů vzdělávání jenom v idejích. Je zapotřebí sledovat rytmus jejich růstu. Je důležité pomoci jim dosáhnout sebeúcty a uvěřit, že skutečně mohou dosáhnout toho, co si předsevzali.

4. Integrovaná výchova

Tento proces vyžaduje simultánní a integrovaný rozvoj odlišných způsobů vyjadřování, jež nás lidsky utvářejí jako osoby. Znamená to učit naše mladé integrovat všechno, co jsou a co

dělají. Mohli bychom to nazvat sociálně integrovaná gramotnost, tedy výchova založená na intelektu (hlavě), citech (srdci) a činech (rukách). To našim mladým umožní harmonicky růst na úrovni nejen osobní, ale zároveň sociální. Je naléhavě nutně vytvářet prostředí, kde sociální rozdrobenost nebude dominantním schématem. Za tímto účelem je nezbytné učit je myslet, co cítí a dělají; cítit, co myslí a dělají; a dělat, co myslí a cítí. Je to dynamismus schopností daný do služeb člověka a společnosti. To pomůže našim mladým, aby cítili, že jsou aktivními protagonisty v procesu vlastního růstu a přivede je to také k tomu, aby cítili, že jsou voláni k účasti na vytváření společnosti.

Chtějí být protagonisty: dejme jim prostor, aby jimi byli, a samozřejmě je orientujeme a dejme jim nástroje k rozvíjení celého tohoto růstu. Proto mám za to, že harmonická integrace různého vědění jim pomůže vytvořit vlastní osobnost. Často se domníváme, že výchova spočívá ve vštípení poznatků a zanecháváme tak za sebou citové analfabety a mládež se spoustou neuskutečněných plánů, protože nenalezli, kdo by je učil „jednat“. Soustředili jsme se na výchovu mozku a přehlíželi srdce a ruce. A to je rovněž forma sociální rozdrobenosti.

5. Přitakat dospívání, odmítnout soupeření

Jako poslední prvek je důležité, abychom přemýšleli o dynamice životního prostředí, které nás interpeluje všechny. Je zajímavé pozorovat, jak děti chtějí být „velké“, a ty „velké“, jak chtějí být nebo se staly adolescenty.

Nemůžeme ignorovat tuto kulturu, poněvadž je to ovzduší, které dýcháme všichni. Dnes existuje určité soupeření mezi rodiči a potomky. Soupeření jiné než to, které známe z jiných dob, kdy mezi jedněmi a druhými docházelo k normální konfrontaci. Dnes jsme přešli od konfrontace k soupeření. To jsou dvě odlišné duchovní dynamiky. Naši mladí dnes nacházejí spoustu konkurence a málo těch, s nimiž se mohou konfrontovat. Svět dospělých přijal paradigma a model úspěchu „věčného mládí“. Zdá se jako by růst, stárnutí a zrání bylo něco zlého. To je příznak frustrovaného a vyhořelého života. Zdá se, že dnes se všechno maskuje a předstírá. Jako by fakt samotného života neměl smysl.

Je tristní pozorovat toho, kdo chce svoje srdce podrobit „liftingu“! Jak bolestné je, když chce někdo odstraňovat „vrásky“ tolika setkání, radostí i smutků!

Toto je při výchově adolescentů v určitém smyslu jedno z nejnebezpečnějších „neuvědomělých“ ohrožení, vylučuje je totiž z procesu jejich růstu, protože jejich místa okupují dospělí. Dospělí, kteří nechtějí být dospělými a chtějí si hrát na adolescenty a být jimi navždy. Tato „marginalizace“ může zvyšovat přirozenou tendenci mladých izolovat se nebo brzdí proces jejich růstu pro nedostatek konfrontace.

6. Duchovní „nenasytnost“

Nechtěl bych končit bez zmínky o aspektu, který může být klíčový a vyskytuje se ve všech laboratorích, která vedete. Je to téma odříkání. Žijeme v kontextu velmi silného konzumu, zdá se, že jsme ponoukáni, abychom konzumovali samotný konzum, to znamená, jako by bylo nejdůležitější neustále konzumovat. Proto je důležité obnovit tento tak důležitý a podceňovaný duchovní princip, tedy odkřikání. Vstoupili jsme do víru konzumu a jsme sváděni věřit, že máme cenu jen toho, co vyprodukuje a zkonsumujeme, toho, co jsme schopni mít. Výchova k odkřikání je proto bohatstvím, které nemá obdoby. Probouzí bystrost a kreativitu, rodí představivost a zejména otevírá pro práci ve skupině a v solidaritě. Otevírá pro druhé. Existuje jakýsi druh „duchovní nenajedenosti“, postoj nenasytných, kteří namísto jídla, požirají všechno, co je obklopuje.

Myslím, že nám prospěje tuto nenasytnost v rodinách lépe vychovat a dát prostor odkřikání jako cestě k setkání, stavění mostů, otevírání prostorů a růstu spolu s druhými a pro druhé. To může jenom ten, kdo si dovede odříkat; jinak bude jenom „nenasytný“.

V *Amoris laetitia* jsem říkal: „Dějiny každé rodiny jsou rozbrázděny krizemi všeho druhu, jež jsou zároveň částí její dramatické krásy. Je třeba pomáhat objevovat, že překonaná krize nevede k méně intenzivnímu vztahu, nýbrž zlepšuje víno manželského spojení, ustaluje ho a přivádí ke zralosti. Manželé spolu nežijí proto, aby byli stále méně šťastní, ale aby se naučili

být šťastnými novým způsobem, když se jim s novou etapou otevírají nové možnosti.“ (č. 232) Zdá se mi, že je důležité prožívat výchovu dětí v této perspektivě, jako Pánovo povolání, které nám adresuje jako rodině, aby nám umožnil v přechodu vyrůst a naučil nás lépe okoušet život, kterým nás obdarovává.

[1] Mladí mají před sebou dlouhou budoucnost a jen krátkou minulost za sebou; v ranném, věku zajisté se zdá, že není nač vzpomínat, ale doufat lze ve vše. Z uvedeného důvodu je také možno snadno je klamat, poněvadž snadno doufají. Zejména také bývají statečnější právě proto, že jsou srdnatí a zlostní a plní naděje; první vlastnosti je činí nebojácnými a druhá odvážnými. Neboť nikdo se nebojí, je-li ovládnán hněvem, a naděje v nějaké dobro dodává zmužilé sebedůvěry. (Aristoteles, *Rétorika*, II, 12, 2, Rezek, Praha 2010, str. 122-123)

Generální audience

21.6.2017

Svatí, svědkové a průvodci naděje

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V den našeho křtu zněly invokace ke svatým o přímluvu za nás. Mnozí z nás byli v té chvíli dětmi, které přinesli na rukou jejich rodiče. Těsně před pomazáním olejem katechumenů, symbolem Boží síly v boji proti zlu, vyzval kněz celé shromáždění, aby v modlitbě za ty, kteří měli přijmout křest, prosilo svaté o přímluvu. To bylo poprvé, kdy nám v našem životě byl darován tento doprovod „starších“ bratří a sester – svatých – kteří již prošli stejnou cestou jako my, zakusili stejné námahy jako my a žijí navždy v Boží náruči. List Židům označuje tento doprovod za „nesmírné množství těch, kteří se na nás dívají“ (12,1). Svatí tak tvoří množství svědků.

Křesťané v boji proti zlu nezoufají. Křesťanství pěstuje *nezahojitelnou důvěru*, nevěří, že záporné a rozkladné síly mohou převládnout. Poslední slovo o dějinách člověka není nenávist, není smrt, není válka. V každém životním okamžiku nám pomáhá Boží ruka a také diskrétní přítomnost všech věřících, kteří „nás předešli se znamením víry“ (Římský kánon). Jejich existence nám především říká, že křesťanský život není nedosažitelný ideál. A zároveň nás utěšuje. Nejsme sami. Církev je tvořena bezpočtem často anonymních bratří, kteří nás předešli a skrze Ducha svatého mají účast na životních peripetiích těch, kteří dosud žijí zde na zemi.

Náš křesťanský život je provázen vzýváním svatých nejenom při křtu. Když snoubenci zasvěcují svoji lásku ve svátosti manželství, je pro ně - jakožto pár - opět vzývána přímluva svatých. Pro oba mladé, kteří se vydávají na cestu manželského života, je tato invokace zdrojem důvěry. Kdo miluje doopravdy, má touhu i odvahu říci „navždy“, ale ví, že potřebuje Kristovu milost a pomoc svatých, aby mohl manželským životem žít navždy. Ne jako ti, kteří říkají „dokud potrvá láska“. Nikoli, navždy. Jinak je lépe do manželství nevstupovat. Buď navždy anebo nikdy. Proto je ve svatební liturgii vzývána přímluva svatých. A v obtížných chvílích je třeba mít odvahu pozvednout oči k nebi, pomyslet na množství svatých, kteří prošli soužením a zachovali bílé křestní roucho, jež vyprali v Beránkově krvi (srov. *Zj 7,14*), jak říká kniha Apokalypsy. Bůh nás nikdy neopouští. Pokaždé když potřebujeme, přijde nás Jeho anděl pozvednout a vlít nám útěchu. Někdy mají „andělé“ tvář a srdce člověka, protože Boží svatí jsou vždycky tady, skrytí mezi námi. Je obtížné to chápat a také si to představit, ale svatí jsou v našem životě přítomní. A když někdo vzývá světce či světici, pak proto, že je nám nablízku.

Také kněží nosí v paměti invokace ke svatým za přímluvy pro ně. Je to jeden z nejdojemnějších momentů liturgie svěcení. Kandidáti leží na zemi s tváří obrácenou dolů. A celé shromáždění vedené biskupem zpívá litanie ke všem svatým. Člověk by byl tíhou svěřeného poslání zdrčen, ale když slyší, že má za sebou celý ráj a nebude postrádat Boží

milost, protože Ježíš je vždy věrný, pak je možné vykročit vyrovnaně a zmužile. Nejsme sami.

A co jsme my? Jsme prach, který očekává nebe. Jsme slabí, pokud jde o naše síly, ale mocní mystériem milosti přítomné v křesťanském životě. Jsme věrní této zemi, kterou Ježíš v každém chvíli svého života miloval, ale víme a chceme doufat v proměnění světa, v jeho definitivní naplnění, kde nakonec už nebudou slzy, ani zloba, ani utrpení. Kéž nám všem Pán daruje *naději, že budeme svatí*.

Někdo z vás by se mne mohl zeptat: „Copak je, otče, možné být svatým v každodenním životě?“ Ano, je to možné. „A to znamená, že se máme celý den modlit?“ Nikoli, to znamená, že máš celý den plnit svoje povinnosti: modlit se, chodit do práce, pečovat o děti. Všechno ale dělat se srdcem otevřeným Bohu, s ochotou, takže práce, ale i nemoc, bolest a těžkosti jsou otevřené Bohu. Tak se staneme svatými. Je to možné. Kéž nám Pán dá *naději, že budeme svatí*. Můžeme být. Myslíme si, že je to těžké a že snadnější je být delikventy než svatými. Nikoli, svatými je možné být, protože nám pomáhá Pán. On nám pomáhá.

To je obrovský dar, který může každý z nás darovat světu. Kéž nám Pán daruje milost věřit tak hluboce v Něho, abychom se stali obrazem Krista pro tento svět. Naše dějiny potřebují „mystiky“, tedy takové lidi, kteří odmítají veškerou nadvládu, touží po lásce a bratrství. Muže a ženy, kteří v životě přijímají také určitý podíl na utrpení, protože na sebe berou námahy druhých. Bez těchto mužů a žen by svět neměl *naději*. Proto přeji vám a také sobě, aby nám Pán daroval *naději, že budeme svatí*.

Kázání z Domu sv. Marty

23.6.2017

Bůh se zamiloval do naší nepatrnosti

Vatikán. „Každý z nás může říci: Jsem vyvolený, jsem vyvolená; a to v jistotě, že se Bůh na nás navázal natolik, až se stal vězněm své lásky“, kázal dnes papež František při ranní eucharistii v Domě svaté Marty. „Pán si nás zvolil, vmísil se do našich životů a z lásky k nám vydal svého Syna. Pokud chceme zaslechnout Pánův hlas, musíme být maličci, protože také Bůh se umenšil“, dodal s odkazem na liturgická čtení z dnešní slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. V prvním z nich – z knihy Deuteronomium (Dt 7,6-11) – Mojžíš říká lidu, že si jej Hospodin vyvolil, aby mu byl zvláštním lidem mezi všemi národy na povrchu země, byť byl mezi nimi nejmenší. Svatý otec upozornil zejména na dvě slova, která přitahují pozornost – „vyvolil“ a „nejmenší“. V souvislosti s prvním z nich poznamenal, že my si nevolíme Boha, nýbrž Bůh se stává naším vězněm.

"Svázal se s našimi životy a nemůže se oddělit. Hraje mistrovskou hru! A v tomto postoji věrně setrvává. Byli jsme vyvoleni v lásce – a to je naše totožnost. Nelze říci: Zvolil jsem si toto náboženství. Nikoli – nic sis nezvolil. Bůh si tě vyvolil, povolal tě, připoutal se k tobě. V tom spočívá naše víra – pokud tomu nevěříme, nemůžeme pochopit Kristovo poselství, evangelium."

Také druhé slovo – „nejmenší“ – souvisí s Boží volbou. Bůh si vyvolil svůj lid nikoli proto, že by byl četnější než všechny jiné národy, vysvětluje Mojžíš Izraelitům.

"Zamiloval se do naší nepatrnosti, a proto si nás vyvolil. Bůh si vybírá maličké – nikoli velké, nýbrž nepatrné. Také se maličkým zjevuje, jak stojí v Písmu – „Ukryl jsi tyto věci před moudrými a chytrými, odhalil jsi je maličkým“. Jestliže chceš pochopit něco z Ježíšova tajemství, musíš se ponížít, umenšit, uznat, že nejsi nic. Bůh si nejenom maličké volí a zjevuje se jim, nýbrž je také povolává: „Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.“ Přijďte vy všichni, které tíží utrpení, únava...Bůh si volí maličké, zjevuje se jim a povolává je. Veliké ale snad nepovolává? Boží srdce je otevřené,

avšak velicí neslyší jeho hlas, protože jsou naplněni sami sebou. K naslouchání Pánova hlasu je zapotřebí se umenšit."

Takto dospíváme k tajemství Kristova srdce, které není pouhým svatým obrázkem pro zbožné duše, jak papež připomenul. Kristovo probodené srdce je srdcem Božího zjevení, srdcem naší víry, protože Bůh se umenšil, zvolil si tuto cestu. Toto ponížení a vydání sebe sama až ke smrti na kříži je volbou, která směřuje k nepatrnosti, aby se mohla projevit Boží sláva. Z Kristova těla, probodeného vojákovým kopím, vyšla krev a voda, zdůraznil papež – a toto Kristovo tajemství dnes slavíme. Tajemství srdce, které miluje, volí si nás, je věrné, připoutává se k nám, zjevuje se maličkým, povolává je a samo se umenšuje. Pokud nevěříme v toto tajemství, jsme teisté.

"Věříme v Boha a také v Ježíše Krista, v Ježíšovo božství. Avšak tajemství je toto a zde se projevuje Boží sláva. Jeho věrnost, v jaké si nás vyvolil, připoutal se k nám, stal se maličkým, ponížil se. Otázka víry je v našem životě klíčová – můžeme být velmi ctnostní, ale nemít žádnou či jen malou víru. Musíme proto začít právě odsud – od tajemství Ježíše Krista, který nás spasil svou věrností."

Kéž nám Pán udělí milost, abychom v Nejsvětějším Srdci Ježíšově slavili veliká gesta, veliká díla spásy a vykoupení, zněla závěrečná prosba dnešní papežovy homilie v Domě svaté Marty.

Kázání z Domu sv. Marty

26.6.2017

Křesťan nepotřebuje horoskopy

Vatikán. K poznání budoucnosti nepotřebujeme horoskopy. Pravým křesťanem není ten, kdo se usadí a dál se nenamáhá, nýbrž ten, kdo důvěřuje v Boha a nechává se vést cestou otevřenou Pánovým překvapením. Papež František o tom mluvil dnes ráno v Domě sv. Marty, ve své poslední homilii před prázdninami.

Ve svém výkladu vyšel ze čtení z knihy Genesis a zastavil se nad postavou Abraháma, v němž – jak vysvětlil – „se ukazuje styl křesťanského života, náš styl jako Božího lidu“, spočívající ve třech dimenzích: obnaženost, příslib a dobrořečení. V dnešním čtení Hospodin vybízí Abraháma, aby vyšel ze své země, ze své vlasti, z otcovského domu:

„Být křesťanem vždy obnáší tuto dimenzi obnaženosti, kterou plně vidíme v Ježíšově obnaženosti na kříži. Na počátku je vždycky pobídka „jdi“, „opust“. „Jdi, opust svou zemi, své příbuzné, dům svého otce“. Když si připomeneme evangelia, uvidíme, že také povolání učedníků začíná tímto „jdi“, „opust“ a „přijď“. Stejně tak je tomu s proroky. Vezměme si Elizea, který právě obdělával zemi, když uslyšel toto „opust a přijď“ – „Dovol mi alespoň, abych se rozloučil se svými rodiči“ – „Běž a vrať se“. „Opust a přijď.“

Křesťan musí mít tuto schopnost „obnaženosti“, jinak není „autentickým křesťanem“. Jako jím není ani ten, kdo nedovolí, aby byl „obnažen a ukřižován spolu s Ježíšem“, pokračoval papež. Abrahám uposlechl díky své víře a vydal se do země, kterou měl „obdržet za dědictví“, přestože nevěděl, kde přesně leží cíl jeho cesty:

„Křesťan si nepořizuje horoskop, aby viděl do budoucnosti, nechodí za kouzelníkem se skleněnou koulí, nenechává si číst z ruky... Nikoliv! Neví kam kráčí, avšak jde pod vedením. První dimenze našeho křesťanského života spočívá v této obnaženosti. Proč právě obnaženost? Jde snad o důslednou askezi? Vůbec ne! Jde o to jít za příslibem. A to je druhá dimenze. Jsme mužové a ženy, kteří kráčí za příslibem, směřují k setkání, jdou za čímsi příslibeným – za zemí, říká Bůh Abrahamovi, kterou máme obdržet jako dědictví.“

Abrahám si nestaví dům, nýbrž stan – pokračoval papež František - aby ukázal, že je na cestě a důvěřuje Bohu, a dále buduje oltář, aby se klaněl Hospodinu. Potom však pokračuje v cestě, je stále na cestě:

„Cesta začíná každý den ráno. Cesta, na níž se svěřujeme Pánu, cesta otevřená jeho překvapením, někdy dobrým, jindy špatným – jako třeba nemoc nebo smrt. Cesta však zůstává otevřená, protože důvěřujeme Bohu: vím, že Ty mne povedeš na bezpečné místo, do země, kterou jsi pro mne připravil. Křesťan je tedy člověk na cestě, člověk, který žije ve stanu – v duchovním stanu. Když se naše duše příliš dobře usadí a zavede, ztrácí tuto dimenzi cesty za příslibem. Namísto cesty za příslibem chce příslib nést a vlastnit. A to není dobré, to není v pravém smyslu křesťanské.“

K těmto dvěma dimenzím naší křesťanské existence patří ještě další charakteristika, totiž dobrořečení. Křesťan je člověk, který „říká dobré“ o Bohu i o druhých a který „si nechává dobrořečit od Boha a od druhých“, aby mohl pokračovat v cestě.

To je schéma našeho křesťanského života, protože všichni – včetně laiků - mají „dobrořečit druhým, říkat dobré o druhých a říkat Bohu dobré o druhých“. Často totiž – dodal papež – neříkáme dobré o bližních, když si „pouštíme jazyk na špacír“ a nenásledujeme prikázání, které Hospodin svěřil našemu otci Abrahamovi jako životní syntézu: totiž kráčet, nechávaje se Pánem obnažovat, v důvěře k jeho příslibům, abychom byli dokonalí. Křesťanský život je v podstatě tak jednoduchý! – uzavřel František své ranní kázání v Domě svaté Marty.

Homilie

29.6.2017

Vyznání, pronásledování a modlitba jako základ apoštolského života

Dnešní liturgie nám překládá trojici slov, která jsou pro život apoštola zásadní: *vyznání, pronásledování a modlitba*.

Vyznání je Petrovým vyznáním z evangelia, když Pánova otázka postupuje od obecného ke konkrétnímu. Ježíš se totiž nejprve táže: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“ (Mt 16,13). Z tohoto „sondování“ z mnoha stran vychází, že lidé považují Ježíše za proroka. Mistr tedy položí učedníkům vsutku zásadní otázku: „A za koho mě pokládáte vy?“ (v. 15). V této chvíli odpoví pouze Petr: „Ty jsi Mesiáš, Syn živého Boha“ (v. 16). Toto je vyznání: rozpoznává v Ježíši očekávaného Mesiáše, živého Boha, Pána vlastního života.

Tato životně důležitá Ježíšova otázka se dnes obrací k nám, k nám všem a obzvláště k nám pastýřům. Je to rozhodující otázka, před kterou neobstojí ledabylé fráze, protože ve hře je život: životně důležitá otázka si žádá životně důležitou odpověď. Málo platná je totiž znalost článků víry, nevyznáváme-li Ježíše jako Pána svého života. Dnes nám On sám hledí do očí a ptá se: „Kým jsem já *pro tebe*?“ Jakoby chtěl říci: „Jsem ještě já Pánem tvého života, směřováním tvého srdce, důvodem tvé naděje, tvou nezdolnou důvěrou?“ Spolu se svatým Petrem, také my dnes obnovujeme svou volbu žít jako učedníci a apoštolové; opět přecházíme od Ježíšovy první otázky k druhé, abychom byli „jeho“ nejen slovy, nýbrž také skutky a životem.

Ptejme se sami sebe, zda jsme salónní křesťané, klábosící o tom, co se děje v církvi a ve světě, anebo apoštolové na cestě, kteří vyznávají Ježíše životem, protože Jej mají v srdci. Kdo vyznává Ježíše, ví, že se od něj neočekává, že bude pouze rozdávat rozumy, nýbrž dávat život; ví, že nemá věřit vlažně, nýbrž je povolán „hořet“ láskou; ví, že životem nemá „proplouvat“ či uvelebovat se v blahobytu, nýbrž má riskovat a zajíždět na hlubinu, každý den znovu vycházet v sebedarování. Kdo vyznává Ježíše, činí tak jako Petr a Pavel: následuje ho až do konce – ne jenom do jisté míry, ale až do konce – a následuje ho po jeho cestě, nikoli po našich cestách. Jeho cesta je cestou nového života, radosti a vzkříšení. Cesta, která vede také skrze kříž a pronásledování.

Druhým slovem je tedy *pronásledování*. Nejen Petr a Pavel prolili krev pro Krista, ale celá prvopočáteční komunita byla pronásledována, jak nám to připomíná kniha Skutků

apoštolských (srov. 12,1). Také dnes v různých částech světa, často v atmosféře mlčení – a nezřídka v mlčení, které je spoluvinou – je mnoho křesťanů utiskováno, pomlouváno, diskriminováno, je předmětem násilí rovněž smrtelného. Nezřídka se nedostává žádoucího nasazení těch, kdo by mohli prosadit respekt k jejich svatosvatým právům.

Chtěl bych však především zdůraznit to, co apoštol Pavel prohlašuje dříve než „měl – jak píše – prolít v oběť svou krev“ (2 Tm 4, 6). Pro něho život byl Kristus (srov. Fil 1,21), a to Kristus ukřižovaný (srov. 1 Kor 2,1), který za něho dal život (srov. Gal 2,20). Takto, jako věrný učedník, následoval Pavel svého Mistra a sám také obětoval život. Bez kříže není Kristus, avšak bez kříže není ani křesťan. Vskutku, „ke křesťanské ctnosti patří nejen konat dobro, ale také umět snášet zlo“ (Augustin, *Promluvy* 46,13), jako Ježíš. Snášet zlo neznamená pouze mít trpělivost a odevzdaně živořit. Znamená to následovat Ježíše, nést břemeno, nést ho na svých bedrech kvůli Němu a kvůli ostatním. Znamená to přijmout kříž, kráčet dál s důvěrou, protože nejsme sami. Ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Pán je s námi. Takto můžeme s Pavlem říci, že „ze všech stran se na nás valí trápení, ale nesoužíme se. Býváme bezradní, ale ne zoufalí. Býváme pronásledováni, ale ne opuštěni.“ (2 Kor 4, 8-9).

Snášet (zlo) znamená umět vítězit s Ježíšem na způsob Ježíše a nikoli na způsob světa. Právě proto se Pavel – jak jsme slyšeli – považuje za vítěze, který se chystá převzít věnec (srov. 2 Tm 4,8) a píše: „Dobrý boj jsem bojoval, svůj běh jsem skončil, víru jsem uchoval“ (v. 7). Jediným principem v jeho dobré bitvě bylo „žít pro“, nikoliv pro sebe, nýbrž pro Ježíše a pro druhé. Žil „v běhu“, totiž nešetřil se, ale naopak spotřebovával se. Jednu věc, jak říká, si zachoval: nikoliv zdraví, ale víru, totiž vyznání Krista. Pro jeho lásku zažil zkoušky, ponižování a utrpení, které nemáme nikdy vyhledávat, nýbrž přijímat. A v tomto tajemství bolesti nabídnuté z lásky, v tomto tajemství, které mnoho pronásledovaných, chudých a nemocných bratří ztělesňuje také dnes, září spásná síla Ježíšova kříže.

Třetím slovem je *modlitba*. Život apoštola, který prýští z vyznání a ústí do oběti, plyne každý den v modlitbě. Modlitba je nezbytnou vodou, jež sytí naději a dává růst důvěře. Modlitba způsobuje, že se cítíme být milováni a dovoluje nám milovat. Vede nás kupředu v temných chvílích, protože rozsvěcí Boží světlo. V církvi je modlitba, která nás všechny podpírá a uschopňuje k překonání zkoušek. Vidíme to rovněž v prvním čtení: „Tak byl Petr hlídán ve vězení; církevní obec se však naléhavě za něho modlila k Bohu“ (Sk 12,5) Pán střeží a doprovází modlící se Církev. Modlit se znamená svěřovat mu cestu, aby se o ni staral. Modlitba je síla, která nás spojuje a podpírá, je lékem na odloučenost a soběstačnost, vedoucí k duchovní smrti. Neboť Duch života nevane, pokud o něj neprosíme, a bez modlitby se neotevřou vnitřní vězení, která nás drží v okovech.

Kéž nám Svatí apoštolové vyprosí takové srdce, jaké sami mají, unavené i ukonejšené modlitbou: unavené, protože prosí, klepe a přimlouvá se, nese v sobě mnoho lidí a situací, které je třeba svěřit (Bohu), zároveň však je ukonejšené, neboť při modlitbě Duch přináší útěchu a sílu. Jak naléhavě potřební jsou v církvi učitelé modlitby, především však jde o to být muži a ženami modlitby, vskutku žijícími modlitbou!

Když se modlíme, Pán zasahuje. On, jenž je věrný lásce, kterou jsme mu vyznali, nám stojí nablízku ve zkouškách. On doprovázel cestu apoštolů a bude doprovázet také vás, drazí bratři kardinálové, shromáždění zde v lásce apoštolů, kteří vyznali víru krví. Bude nablízku také vám, drazí bratři arcibiskupové, kteří spolu s obdržetím palia budete potvrzeni k životu pro své stádce, následující Dobrého pastýře, který vás podpírá i nese na ramenou. Týž Pán, který si vroucně přeje spatřit sjednocení celého svého stádce, ať žehná a chrání také ekumenického patriarchu, drahého bratra Bartoloměje, a delegaci, kterou sem vyslal na znamení apoštolského společenství.